

Besedilo iz romana, Lovro Kuhar - Prežihov Voranc „Požganica“ II.

„Tebi nihče nič ne očita, da veš! Toda mi mislimo drugače, mi smo delavci! Nam je vojne zadosti, dovolj tega življenja, ki ga moramo živeti, in bi radi okusili svobodo. Poglej, delavstvo je v Avstriji pregnalo cesarja in proglasilo republiko. V Avstriji bo vladalo delavstvo. Mi pa naj se priključimo Srbom – temu Balkanu – državi, kjer ne bomo imeli nobenih pravic? Naj gremo spet k soldatom? Tega nočemo. Če so zdaj gospoda za isto stvar kot mi – za republiko, to še ne pomeni, da smo z njo in za njo. V republici se proti delavstvu ne bo moglo vladati. Tisti časi so minili! ...“

Medtem so vstopili v kuhinjo nekateri delavci iz sosednjih stanovanj. Takoj se je

namreč bilo razneslo po personalu, da je prišel k Rožejevim sorodnik, ki služi pri Malgaju. Majhna kuhinja je bila skoraj polna.

„A, to je tisti, ki je dal Gnidi!“ je rekel kovač Predan.

„Jaz ga nisem!“ se je odločno uprl Petruh in uporno dodal: „In če bi ga bil, ali bi kaj krivega storil ... ?“

„To se ravno ne more reči!“ je menil krojač Sterže.

Petruh je bil že pozabil, kar je prej govoril Klemen, in je zdaj na tihem upal, da se bo s prihodom sosedov pogovor zasukal drugam. Pa se je zmotil; delavci so bili kot razdražene ose.

„Koliko vas je na gradu?“ je vprašal eden.

„Kaj pa pravzaprav mislite?“ je vprašal drugi.

„To, kar vi!“ se jo odrezal Petruh, da so se vsi spogledali.

Klemen je mislil, da mora zagovarjati bratranca.

„Vidite, naš bratranec ne razume teh stvari. Zato sva pravkar govorila ...“

„Kako bi jih razumel, če jih še mi ne, če jih še vsa naša stranka ne razume dobro!“ je vsekaj vmes delavec Stembov.

Dva pogleda sta se obrnila vanj. Petruhov hvaležni in Klemenov srditi.

„Praviš, da mislite malgajevci kot mi? Vi mogoče – nekateri, ali vaši vodje – ti mislijo drugače!“

Petruh je molčal.

Kovač Sterže je pričel počasi in premišljeno.

„Vidiš, mi smo delavci! Spočetka nismo bili proti Jugoslaviji in še zdaj nismo kar tako. Toda stvari ne gredo, kot bi morale. Prvič tiste preiskave ... ali je bilo potrebno, da so morali delavci sami znositi trgovcem stvari nazaj, ki so jim jih bili

vzeli v splošnem polomu? Pred očitno sramoto!“

„In pa tisti gerenti? Dobro je, da so stare župane nagnali k vragu! Toda narodni svet je v vseh občinah, tudi v občinah, kjer ima delavstvo večino, imenoval za gerente druge take kujone, le da so bili prejšnji Nemci, novi pa so Slovenci. Niti enega delavca niso imenovali za gerenta!“ Kovač Predan je govoril bolj celi kuhinji kot pa Petruhu.

„Saj so tudi delavci v narodnem svetu!“ se je otepal Petruh.

„Da, so, ali mi jih ne priznamo. Organizacija jih ni poslala tja. To so izdajalci!“ je rekel Klemen.

„V Črni jih je!“ se je dalje branil Petruh.

„Pa ne naša in tudi prevaljska ne!“

Spet se je oglasil kovač Stembov.

„To je ravno tisto, da delavstvo ni enotno.“

„Če je pa centrala tako svetovala ...!“

„Ti ne razumeš tega, Stembov!“ je razlagal Predan. „Če vstopimo v narodni svet, priznamo s tem njegovo oblast. To pa bi bilo prenačljeno. Stvari še niso urejene, meje še niso potegnjene!“

1. Kam so vstopili nekateri delavci iz sosednjih stanovanj? _____ () _____
2. Kje se proti delavstvu ne bo moglo vladati? _____ () _____
3. Kakšni so bili delavci? _____ () _____
4. Koga bi moral zagovarjati Klemen? _____ () _____
5. Česa je delavcem zadosti? _____ () _____
6. Kako je upal, da se bo pogovor zasukal drugam? _____ () _____
7. Kakšna je bila majhna kuhinja? _____ () _____
8. Koliko delavcev so imenovali za gerenta? _____ () _____

**Geslo ti pove,
da so bili delavci**

() () () () () () () ()
1 2 3 4 5 6 7 8